

Utskrift av møtebok – formannskapets innstilling

Dato: 19.11.2019

Arkivsak: 2019/593-14

Saksbehandler:
Elin Fjeldberg
90737367

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
113/19	Formannskapet	26.11.2019
	Partssammensatt utvalg	28.11.2019
	Arbeidsmiljøutvalget	28.11.2019
	Sel Ungdomsråd	28.11.2019
	Driftsutvalget	02.12.2019
	Eldrerådet	09.12.2019
	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	09.12.2019
	Kommunestyret	12.12.2019

Budsjett 2020 - økonomiplan 2020 - 2023

Vedlegg:

Budsjett 2020 – økonomiplan 2020-2023

Saksutredning

I henhold til Kommunelovens § 44 skal kommunestyret selv vedta en økonomiplan som omfatter fire år, og som skal rulleres hvert kalenderår. Økonomiplanenes første år tilsvarer kommende kalenderårs budsjett. Ny kommunelov av 22.06.18 trer i kraft fra 01.01.2020, og økonomiforvaltning er hjemlet i kapittel 14.

Det er formannskapet som legger fram forslag til budsjett og økonomiplan. Det har vært arbeidsprosesser mellom formannskap og administrasjon gjennom flere møter, hvor innspill har vært drøftet. Formannskapet fremmer et saldert forslag til budsjett og økonomiplan som legges ut til offentlig høring i perioden 27.11.19 - 11.12.19.

I budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023, er det gjort vesentlige endringer fra budsjett- og økonomiplan for 2019-2022. Det er lagt opp til 3,5 % reduksjon ved alle virksomhetsområder, med unntak av rammeområde 2 -oppvekst, som har 2 % reduksjon. Utredning og ressursanalyser knyttet til framtidig bo- og tjenestetilbud innen helse- og omsorg påpeker at demografisk utvikling tilsier betydelig økt etterspørsel etter helsetjenester, og et behov for å effektivisere omsorgstrappen. I budsjett- og økonomiplanen er det derfor tatt utgangspunkt i at kommunen har behov for å dreie flere ressurser til helse- og omsorgstjenestene.

Budsjettdokument er handlingsplan for kommuneplanens samfunnsdel og er bygd opp på samme struktur. Aktivitetsendringer er beskrevet under de ulike rammeområdene i budsjettdokumentet, der også tiltak for å oppnå reduksjoner er beskrevet.

Investeringer

Det er lagt inn brutto investeringer med kr 74,3 mill. i økonomiplanperioden. Av dette er hovedplan for vann/avløp av vesentlige størrelse. Tidligere vedtak rundt Otta skole, sentrumsbarnehage og idrettshall er reversert, og nye løsninger for framtidens investeringer innenfor begge de store sektorene må prosjekteres parallelt i 2020. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen og endra rammebetingelser er det forutsatt at investeringer for

oppvekst og pleie og omsorg må bidra til reduserte driftsutgifter. Dette arbeidet må utredes, og det legges opp til å rullere økonomiplanen innen 01.09.2020.

Finansiering av investeringer blir i hovedsak gjort med bruk av momskompensasjon, tilskudd fra Husbanken og lånemidler. Ny kommunelov stiller krav om at investeringene over tid skal ha en egenfinansiering som ivaretar kommunens økonomiske handleevne jfr. §14-10, femte ledd. På bakgrunn av dette er det lagt inn kr 5,8 mill. gjennom salg av fast eiendom, og salg av biler i 2020. Budsjettet er styrende for når en kan sette i gang prosjekt, og det skal være budsjettert på rett år. Utgiftsramme for prosjektet skal være basert på et realistisk overslag, og konsekvenser for driftsbudsjettet må være innarbeidet. Dette gjelder spesielt fremtidige forvaltnings, drifts- og vedlikeholdsutgifter.

Det er forutsatt at låneopptaket skal skje i andre halvår 2020, slik at avdrag ikke får virkning før i 2021. Overføring av restbevilgninger fra investeringsprosjekt fra 2019 til 2020 vil bli fremmet i egen sak til politisk behandling i etterkant av årsoppgjøret for 2019.

Det er lagt inn opptak av startlånmidler fra Husbanken med 6. mill. kroner årlig. Dette er midler som benyttes til videreutlån jfr. egne retningslinjer. Tidligere år har kommunen lånt 4 mill. til dette formålet. Det er liten mulighet for samfinansiering med annen bank, og dette fører til økt behov for å fullfinansiere med startlån. Tidligere erfaringer viser at det også er behov for å bruke av startlån til å refinansiere lån for barnefamilier. Dette er familier som har betjeningsevne, men som står i fare for å miste boligen.

Drift

Antall innbyggere er redusert med 48 personer fra 01.07.2018 til 01.07.19, som er telledatoer for overføring av frie inntekter fra staten. Skatt- og rammetilskudd øker med 3,02 %, som tilsvarer 10,8 mill. I dette regnestykket er det korrigert for at tidligere øremerkede midler blir innlemmet i rammetilskuddet til kommunen med 2,7 mill. kroner.

Lønn- og pensjonsutgiften utgjør i overkant av 67 % av driftsutgiftene, og økningen fra 2019 er estimert til 11,1 mill. kroner. Utover dette er det lagt inn nye tiltak som følge av tidligere ubalanse i budsjettet, og andre aktivitetsendringer som er vurdert som såkalte mål-tiltak.

Økonomiplanen for 2019-2022 forutsatte at driftsnivået måtte reduseres med ca. 10 mill. fordelt på 2020 og 2021 – og videre gjennom perioden. Dette var en forutsetning for å oppnå riktig driftsnivå, som igjen kunne forsvare store investeringer. Kommunedirektøren har fulgt opp vedtaket ved å utrede 3,5% og 2% kutt, som ble presentert på dialogkonferansen 11. juni. Videre ble det vedtatt en egen prinsippsak i kommunestyret den 23.09, som oppfølging av konsekvensvurderte reduksjoner. Gjennom dette arbeidet har kommunedirektøren lagt vekt på involvering med både hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Demografisk utvikling, investeringsvolum og redusert tilskudd fra staten er noen av faktorene som påvirker økonomiplanens driftsdel negativt i den forstand at inntektene er redusert og utgiftene øker. Det er lagt som en forutsetning at driftsrammene for barnehagene reduseres med kr 3,5 mill. fra 2022. Dette vil forutsette en strukturendring med færre barnehager og mer effektiv drift. Pleie og omsorg øker med kr 4 mill. fra 2022, og det er forventet at behovet er større enn den økonomiske rammen kan dekke opp for. Det er derfor helt avgjørende at både struktur, effektivitet, kompetanse og digitalisering bidrar til at innbyggerne får nødvendige helsetjenester.

Kraftutbygging bidrar positivt med kr 5 mill. i eiendomsskatteinntekter i perioden, og dette er forutsatt avsatt til disposisjonsfond med kr 3,7 mill. Tidligere prinsippvedtak om å avsette fullt ut kraftinntektene er ikke innfridd som en følge av det ikke er funnet tilstrekkelig inndekning.

Samlet eiendomsskatt er i sum lagt inn med kr 24 mill., som er kr 0,8 mill. i reduksjon fra opprinnelig budsjett i 2019. Eiendomsskatten er utskrevet med generell skattesats på 7 promille. Denne satsen er differensiert for boliger og fritidseiendommer, og skrives ut med 5 promille. Fra 2020 er det endring i obligatorisk reduksjonsfaktor, som kommer til fradrag på taksten. Det er vedtatt at dette skal gjelde for både boliger og fritidseiendommer med 30% fra 2020. Tidligere har det vært 20% reduksjonsfaktor kun for boliger. Fra 2021 er det lagt til

grunn at eiendomsskatten skrives ut med 4 promille, som er en varslet endring fra regjeringen. Det er videre lagt til grunn at bunnfradraget med kr 0,1 mill. blir fjernet.

Økonomiske handlingsregler

For å oppnå økonomisk balanse og korrigert netto driftsresultat med 1,75 %, må driftsnivået reduseres vesentlig gjennom omstilling og effektivisering. Det er vurdert at måltallet på 1,75 % ikke er realistisk å oppnå, og det er derfor lagt til grunn korrigert netto driftsresultat i planperioden med henholdsvis 0,72 %, 0,83 %, 1,73 % og 1,87 %. Dette hensyntar ikke fremtidige investeringer innenfor skole og helse/omsorg. Det er en stor risiko for at nivået på netto driftsresultat ikke er tilstrekkelig for å dekke fremtidige finansutgifter knyttet til investeringene.

Disposisjonsfond vil etter dagens estimater utgjør i planperioden henholdsvis 9,09%, 9,74 %, 11,18 % og 12,78 %. Det er avgjørende at antall enkeltsaker begrenses, og ikke utgjør vesentlige summer mellom rullering av budsjett og økonomiplanen.

Netto lånegjeld vil utgjør 83,4 % i 2020. Videre i planperioden er det framskrevet omtrent samme nivå som i 2020. Framskrivningen ivaretar ikke større investeringer som skal prosjekteres i 2020. Det er lagt inn midler til planlegging og prosjekteringer i 2020 med hensikt om å innarbeide større investeringer de to siste årene i planperioden. Siden disse prosjektene blir innarbeidet ved rullering i av planen i 2020, med mulig oppstart i 2022, er det stor risiko for at det ikke er mulig å effektivere nødvendige driftstiltak som skal bidra til å redusere utgiftene og frigjøre midler til finansiering av investeringene.

Vurdering

Forutsetning for investering er økonomisk handlingsrom for å dekke finansutgifter. Det var lagt til grunn i økonomiplan for 2019-2022 at investering i barnehage skulle utløse reduksjon i driftsutgifter, som dermed skulle bidra til å finansiere investeringer for skole og hall.

Gjennom 2019 har forutsetningene endret seg på flere måter:

- Rapportering pr. 2. tertial viser at driftsnivå på enkelte virksomheter er for stort. Dette ble vedtatt inndekket ved bruk av fond i 2019. I tillegg er enkeltsaker også finansiert ved bruk av fond gjennom året. Dette har i sum bidratt til reduksjon av fondsreserven og redusert nivå på handlingsregel 2, som nå er beregnet til 9%
- Overføring fra staten gjennom rammetilskudd dekker ikke lønns- og pensjonsveksten i 2020
- Prisveksten på kjøp av varer og tjenester blir ikke kompensert
- Nye oppgaver må finansieres
- Statlige føringer for eiendomsskatt – makssats promille, høyere reduksjonsfaktor
- Større reduksjon integreringstilskudd enn tidligere beregnet
- Brann Sel sjukeheim

Summen av dette fører til at driftsnivået blir for høyt. Det er ikke mulig å finne midler til å dekke økte renter og avdrag, med mindre det finnes innsparingsmuligheter på struktur. Som en konsekvens av reversering av tidligere vedtak, og demografiske endringer, er det det lagt opp til at fremtidsløsningene skal prosjekteres i 2020.

Det er lagt inn en forutsetning om at utgiftene til barnehage skal reduseres med kr 3,5 mill. i 2022. Det viktigste prinsippvedtaket blir derfor i løpet av 2020 fremtidig drift av barnehager.

På grunn av endrede forutsetninger gjennom året har det ikke vært mulig å få innarbeidet alle investeringene som er påkrevd innenfor oppvekst og helse/omsorg. Økonomiplanen for 2021-2024 må derfor rulleres innen 01.09.2020. Dette for å oppnå en plan som ivaretar alle investeringen, der rekkefølge er avgjørende og driftskonsekvensene må utredes. Dette må belyses i en sammenheng som sikrer økonomisk bærekraft i henhold til demografisk utvikling.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar årsbudsjettet for 2020 og økonomiplan for 2020-2023 med disse forutsetningene:

1. Nye låneopptak i 2020 blir gjennomført som serielån i medhold av gjeldende finansreglement for Sel kommune. Lånebeløpet settes til inntil kr. 57,3 mill. I tillegg kommer låneopptak på overførte investeringer fra 2019 til 2020, jf. egen kommunestyresak.
2. Lån til videre utlån fra Husbanken (startlån) tas opp med inntil kr. 6 mill.
3. Gebyrer og betalingssatser vedtas i egen sak.
4. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal følgende utskrivingsalternativ benyttes for skatteåret 2020: *faste eiendommer i hele kommunen jfr. eiendomsskatteloven § 3 første ledd, bokstav a.*
 - Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler i 2020 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd første pkt.)
 - Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2020 er 7 promille, jf. esktl. §11 første ledd. Differensiert skattesats for eiendommer med sjøvtendige bustaddelar for skatteåret 2020 er 5 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd første pkt).
 - For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet (esktl. § 8 C-1)
 - For eiendommer med samlet skatt over kr. 600 pr år skal eiendomsskatten betales i 4 eller 12 terminer (avhengig av inngått avtale med Sel kommune), jfr. esktl. § 25 første ledd. For øvrige skal eiendomsskatten betales i en termin pr. år.
 - For skatteåret 2020 fritas eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål, som oppført på fritaksliste 2020 i medhold av esktl. § 7, bokstav a. For skatteåret 2020 fritas videre eiendom av historisk verdi som oppført på fritaksliste 2020 i medhold av esktl. § 7, bokstav b. Nyoppførte boliger som brukes til bolig fritas etter eiendomsskatteloven § 7, bokstav c i 5 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Fritaksliste med oversikt over forslag over eiendommer som kan fritas etter § 7 i eiendomsskatteloven blir fremmet i egen sak for formannskapet og kommunestyret i desember 2019.
 - Taktsvedtekter for taksering og utskrivning av eiendomsskatt i Sel kommune vedtatt i kommunestyret i sak 2/13 i møte 18.02.13 skal gjelde for eiendomsskatteåret 2020, jf. esktl § 10.
 - Siste alminnelige taksering ble gjennomført i 2013 med takster gjeldende fra 01.01.2014.
5. Godtgjørelse folkevalgte er fastsatt i k-sak 33/19, 17.6.19. Ordførerens godtgjørelse er knyttet opp mot godtgjørelse for stortingsrepresentanter, slik at ordførgodtgjørelsen utgjør 90 % av stortingsrepresentantgodtgjørelse avrundet til nærmeste kr. 5.000.
6. Delegering til kommunedirektøren:
 - Budsjettet for 2020 er fastsatt gjennom obligatoriske bevilgnings- og hovedoversikter for drifts- og investeringsbudsjettet. Budsjettet vedtas som netto bevilgning til hoveddrammeområdene, jfr. bevilgningsoversikt drift, del B.
 - Netto premieavvik for pensjoner er delegert til kommunedirektøren i skjema 1B.

- Delegering utover dette framkommer i delegeringsreglement pkt. 5.4 om budsjettmyndighet.
- Budsjettet for 2020 og økonomiplanen for 2020-2023 legges ut til offentlig ettersyn via Sel kommune sin hjemmeside i perioden 27.11.19 - 11.12.19. Eventuelle merknader må være Sel kommune skriftlig i hende innen 11.12.19.

Behandling i Formannskapet - 26.11.2019:

Ap v/Monica H. Eide fremmet følgende forslag:

Innledning s. 3 – nytt avsnitt 2 og 3:

For å oppnå innsparinger og finansiere investeringene utover på 2020-tallet må bygging av ny Otta skole på Elvebakken og ny hall starte i 2020. De 4 kommunale barnehagene i Otta-kretsen må samles i Nyhusom. Ombygging av skoleanlegget i Nyhusom må starte umiddelbart etter at Otta skole Elvebakken står klar. Prosjektering av en utvidelse av NGLMS og det framtidige bo- og tjenestetilbudet må ferdigstilles innen utløpet av 2021.

Investeringsbehovene og endringene i utgiftsberegningene som ligger til grunn for de statlige overføringene, krever innsparinger i drift utover det som er lagt inn i økonomiplanperioden. Dette må legges til grunn ved neste rullering av økonomiplanen.

Forslaget falt med 2 mot 5 stemmer.

Side 3, avsnitt 4 – tillegg:

Planlegging og gjennomføring av endringene og innsparingstiltakene forutsetter god involvering av og informasjon til ansatte, tillitsvalgte og representanter for brukerne og de pårørende.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sp v/ ordfører fremmet følgende endringsforslag:

- Ytterlegare effektiviseringskrav gjennom reduksjon av stillinger; herunder halde stillingar vakante, naturleg avgang, organisering og effektivisering/nedbemanning. Kommunedirektøren kjem att med ein heilheitleg plan for omstilling, dette for å balansere for underdekning i budsjettet. Rammeområde 2 blir skjerma. Kommunedirektøren kjem att med eige sak på fordeling på rammeområde.
- KSS (Kvalifisering og sysselsetting) – prosjektet/tiltaket starta opp i august, og det er pr. nå for tidleg å si noko om effekt. I budsjettet bør det leggjast inn ei forventning om reduksjon av årleg utbetaling til livsopphald med kr. 500.000.
- Vurdering av løpetid på lån – er det noko å hente?
- NPR – tilleggstenester etter avtale med inntil kr. 100.000 blir ikkje gjennomført.
- Otta Handels-og næringsforening – i løpet av 2020 skal avtale evaluerast og i den samanheng må nivået på tilskot vurderast.
- Når det gjeld barnehagar ber ein om mellomlysing som omfattar Sandbu- Heggelund der ein begrenser behovet for investeringer og som gjev positiv driftseffekt.
-

Investeringer:

- Vidare arbeid med utgreiing av ny skule på Elvebakken blir stilt i bero.

- Med bakgrunn i framtidig barnetal blir det sett i gang utredning i forhold til framtidig barnehagestruktur. Bygging av ny Otta skole 1-7 på Nyhusom og hall inngår også i utredningsarbeidet (ekstern prosjektbistand).
- Sel kirke - Kommunen ser behovet for å få på plass støyskjerming av Sel kirke, og at dette vil bli arbeidd vidare med å finne ei løysing på finansiering.
- Sal av kommunale anleggsmiddel/eigedomar blir lagt som ei forutsetning med ytterlegare 2,5 millioner kr.

Forslaget ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer.

Vedtatte endringer er innarbeidet i formannskapets innstilling til budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023.

Innstilling i Formannskapet - 26.11.2019:

Kommunestyret vedtar årsbudsjettet for 2020 og økonomiplan for 2020-2023 med disse forutsetningene:

1. Nye låneopptak i 2020 blir gjennomført som serielån i medhold av gjeldende finansreglement for Sel kommune. Lånebeløpet settes til inntil kr. 57,3 mill. I tillegg kommer låneopptak på overførte investeringer fra 2019 til 2020, jf. egen kommunestyresak.
2. Lån til videre utlån fra Husbanken (startlån) tas opp med inntil kr. 6 mill.
3. Gebyrer og betalingssatser vedtas i egen sak.
4. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal følgende utskrivingsalternativ benyttes for skatteåret 2020: *faste eiendommer i hele kommunen jfr. eiendomsskatteloven § 3 første ledd, bokstav a.*
 - Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler i 2020 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd første pkt.)
 - Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2020 er 7 promille, jf. esktl. §11 første ledd. Differensiert skattesats for eiendommer med sjøvstendige bustaddelar for skatteåret 2020 er 5 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd første pkt.).
 - For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet (esktl. § 8 C-1)
 - For eiendommer med samlet skatt over kr. 600 pr år skal eiendomsskatten betales i 4 eller 12 terminer (avhengig av inngått avtale med Sel kommune), jfr. esktl. § 25 første ledd. For øvrige skal eiendomsskatten betales i en termin pr. år.
 - For skatteåret 2020 fritas eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål, som oppført på fritaksliste 2020 i medhold av esktl. § 7, bokstav a. For skatteåret 2020 fritas videre eiendom av historisk verdi som oppført på fritaksliste 2020 i medhold av esktl. § 7, bokstav b. Nyoppførte boliger som brukes til bolig fritas etter eiendomsskatteloven § 7, bokstav c i 5 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket. Fritaksliste med oversikt over forslag over eiendommer som kan fritas etter § 7 i eiendomsskatteloven blir fremmet i egen sak for formannskapet og kommunestyret i desember 2019.
 - Taktsvedtekter for taksering og utskrivning av eiendomsskatt i Sel kommune vedtatt i kommunestyret i sak 2/13 i møte 18.02.13 skal gjelde for eiendomsskatteåret 2020, jf. esktl § 10.

- Siste alminnelige taksering ble gjennomført i 2013 med takster gjeldende fra 01.01.2014.
5. Godtgjørelse folkevalgte er fastsatt i k-sak 33/19, 17.6.19. Ordførerens godtgjørelse er knyttet opp mot godtgjørelse for stortingsrepresentanter, slik at ordførergodtgjørelsen utgjør 90 % av stortingsrepresentantgodtgjørelse avrundet til nærmeste kr. 5.000.
6. Delegering til kommunedirektøren:
- Budsjettet for 2020 er fastsatt gjennom obligatoriske bevilgnings- og hovedoversikter for drifts- og investeringsbudsjettet. Budsjettet vedtas som netto bevilgning til hovedrammeområdene, jfr. bevilgningsoversikt drift, del B.
 - Netto premieavvik for pensjoner er delegert til kommunedirektøren i skjema 1B.
 - Delegering utover dette framkommer i delegeringsreglement pkt. 5.4 om budsjettmyndighet.
 - Budsjettet for 2020 og økonomiplanen for 2020-2023 legges ut til offentlig ettersyn via Sel kommune sin hjemmeside i perioden 27.11.19 - 11.12.19. Eventuelle merknader må være Sel kommune skriftlig i hende innen 11.12.19.

Rett utskrift 26.11.19

Solveig Viktoria Olstad
Sign.